XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXX
X the viira"saiva maku.taagama
X
X with kind permission of aaraadhya candra"sekharasvaamii head of
X ja.mgamavaa.dii ma.tha vaaraa.nasii and president of the "saivabhaaratii -
X "sodhaprati.s.thaana
X maku.taagama.h
X (kriyaa – caryaapaadau)
X
X bhaa.saanuvaada - .tippa.niisahita.h
X sampaadaka.h
X pa.m0 vrajavallabhadviveda.h
X "saivabhaaratii – "sodhaprati.s.thaana – nide"saka.h
X prakaa"saka.h
X "saivabhaaratii – "sodhaprati.s.thaanam
X ja.mgamavaa.dii ma.tha, vaaraa.nasii – 221001
X prathama sa.mskara.na, san 1994
X
X data-entered by the staff of muktabodha
X under the supervision of mark s.g. dyczkowski
X
X revision 0 February 11, 2010
X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXX

प्रथमः पटलः

कैलासशिखरावासः कालकालः कृपानिधिः ।

अपारमहिमाधारो महादेवो महेश्वरः ॥ १ ॥

अशेषजगदाधारं सर्वकारणकारणम् ।

आदिमध्यान्तरहितमप्रमेयमनाकुलम् ॥ २ ॥

असंख्याताद्भुताचिन्त्यस्वशक्तिपरिशोभितम् ।
परं शिवं समागम्य प्रणम्योवाच भक्तिमान् ॥ ३ ॥

रुद्र उवाच

आदिदेव कृपासिन्धो पञ्चकृत्यपरायण ।
यतस्त्वं सर्वकर्ताऽसि सर्वज्ञः सर्वमप्यसि ॥ ४ ॥

अतः सर्वोपकाराय निगमागमसंहिताः ।
शब्दार्थमुख्या भवता निश्वासवदुदीरिताः ॥ ५ ॥

श्रीमन्मुखादधिगतं मकुटं मकुटायितम् ।
भगवन् श्रोतुकामोऽस्मि तदीयं भागमुत्तरम् ॥ ६ ॥

p. 2) उत्तमा यत्र कथ्यन्ते साक्षान्मोक्षप्रदायिनः ।
विशिष्टधर्मा इति हि शाम्भवव्रतधारिणाम् ।
उक्तं पुरस्ताद् भवता तदिदानीं निबोध मे ॥ ७ ॥

परशिव उवाच

शृणुष्वावेदयिष्यामि रहस्यं मकुटोत्तरे ।
शाम्भवव्रतमाहात्म्यमाह्निकं व्रतिनामपि ॥ ८ ॥

अर्चाविशेषाः पूजोपकरणानां च साधनम् ।
तदन्त्येष्टिप्रकारश्च कथ्यन्ते ह्यत्र संग्रहात् ॥ ९ ॥

शाम्भवव्रताचरणम्

तितीर्षुर्जन्मवाराशिं नानादुःखग्रहाकुलम् ।
वेदागमान्तविदितं शाम्भवव्रतमाचरेत् ॥ १० ॥

p. 3) तनुत्रयगतानादिमलत्रयविशोधनाः ।
लिङ्गत्रयानुसन्धानविशोषितभवाब्धयः ॥ ११ ॥

कल्याणदेशिककृपाकर्तिताशेषबन्धनाः ।
भक्तिदूतीसमानीतमुक्तिकान्तासमागमाः ॥ १२ ॥

ज्ञानसूर्योदयकृततमःकूटविपाटनाः ।
वेधामनुक्रियादीक्षा यत्र ह्यन्तर्गताः पराः ॥ १३ ॥

शिरोव्रतं महागुह्यमिदं तेनैव लभ्यते ।
यः कर्मसाम्यसंगत्या न पुनर्जन्मभाग्भवेत् ॥ १४ ॥

मोक्षशाम्भवव्रतयोः साध्यसाधनात्मकत्वम्

अमृतत्वं यदा रुद्र विषेण लभते जनः ।
व्रतमेतद् विहायाथ दुःखस्यान्तं समेष्यति ॥ १५ ॥

p. 4) न मामधन्यो यजते नाधन्यो मोक्षमिच्छति ।
नाप्यधन्यः समाप्नोति शाम्भवव्रतमुत्तमम् ॥ १६ ॥

शाम्भवव्रतहीनः केवलः पशुः

यः सर्वशास्त्रविदपि कर्मयोगरतोऽपि च ।

शाम्भवव्रतहीनोऽयं प्रोच्यते केवलः पशुः ॥ १७ ॥

शाम्भवव्रतमाहात्म्ये योऽर्थवादं हि मन्यते ।
स सर्वयातनाभोगी भवत्येव न संशयः ॥ १८ ॥

इति श्रीमकुटागमे क्रियापादे शाम्भवव्रतमाहात्म्यनिरूपणं नाम प्रथमः पटलः ॥ १ ॥

द्वितीयः पटलः

रुद्र उवाच

परमेश्वर सर्वात्मन् परिपूर्णगुणाम्बुधे ।
शाम्भवानामनुष्ठेयमाह्निकं सङ्गिरस्व मे ॥ १ ॥

परशिव उवाच

आह्निकं तु प्रवक्ष्यामि शाम्भवानामनुत्तमम् ।

शृणुष्वावहितो भूत्वा भवपाशनिकृन्तनम् ॥ २ ॥

प्रातःकृत्यानि

बुद्ध्यमानो हि मद्भक्तो मुहूर्ते ब्रह्मसम्मिते ।
संस्मरन् मामिष्टलिङ्गं कराभ्यां स्पर्शयेद् दृशोः ॥
धर्मार्थावनुचिन्त्याथ माहेशान् प्रणमेदपि ॥ ३ ॥

व्रतिनं सत्रिणं दान्तं भक्तं लिङ्गाङ्गसङ्गिनम् ।
प्रातःकाले तु यः पश्येत् स ईप्सितमवाप्नुयात् ॥ ४ ॥

पाषण्डं पतितं क्रूरमभक्तं देवनिन्दकम् ।
प्रातरुत्थाय यः पश्येत् सोऽनिष्टं समवाप्नुयात् ॥ ५ ॥

p. 6) शौचविधिः

बहिर्गच्छेदपि ततो दूरादावसथाद् बुधः ।
उपवीतं लिङ्गसूत्रं पृष्ठतः कण्ठलम्बितम् ।

कृत्वा प्रावृत्य च शिरो विण्मूत्रोत्सर्गमाचरेत् ॥ ६ ॥

ततो यावन्मनःशुद्धिर्मृत्स्नया च जलेन च ।
शौचं कुर्यात् प्रयत्नेन शौचहीनो पतत्यधः ॥ ७ ॥

प्रक्षालिताङ्घ्रिपाणिश्च गण्डूषान् विसृजेदपि ।
आत्मविद्याशिवाख्यानि तत्त्वानि स्वाहया सह ।
आचामेदुच्चरन्नेवं त्रिवारं शाम्भवव्रती ॥ ८ ॥

p. 7) दन्तधावनस्नानादिविधानम्

तत आम्रादिभिः काष्ठैर्दन्तधावनमाचरेत् ।
प्रक्षाल्य च मुखं धीमानाचम्य च ततः परम् ।
शिवतीर्थं विधायाथ प्रातःस्नानं समाचरेत् ॥ ९ ॥

संकल्पः सूक्तपठनं मार्जनं चाघमर्षणम् ।
देवतातर्पणं चैव स्नानपञ्चाङ्गमुच्यते ॥ १० ॥

अप्रवाहोदकस्नानं विप्रपादावनेजनम् ।
गायत्रीजपमर्घ्यं च आदित्याभिमुखश्चरेत् ।
देवर्षितर्पणं कुर्याद् यक्ष्माणमपि तर्पयेत् ॥ ११ ॥

ततो धौते परीदध्याद् वाससी भानुदर्शिते ।
आचम्य चैव संकल्प्य भस्मस्नानं समाचरेत् ॥ १२ ॥

भस्मस्नानत्रिपुण्ड्रधारणादिकम्

शिवाग्निजनितेनाथ यथाकल्पार्जितेन वा ।
p. 8) उद्धूल्य चैव सर्वाङ्गं भस्मना चावगुण्ठ्य च ।
द्वात्रिंशत्सु प्रदेशेषु त्रिपुण्ड्रं धारयेत् क्रमात् ॥ १३ ॥

उत्तमाङ्गे ललाटे च कर्णयोर्नेत्रयोर्द्वयोः ।
नासावक्त्रगलेष्वेवमंसद्वयमनन्तरम् ॥ १४ ॥

कूर्परे मणिबन्धे च हृदये पार्श्वयोर्द्वयोः ।
नाभौ गुह्यद्वये चैव ऊर्वोः स्फिग्बिम्बजानुषु ॥ १५ ॥

जङ्घाद्वये पादयोश्च द्वात्रिंशत् स्थानमुत्तमम् ।
ततः पुनश्च संकल्प्य रुद्राक्षान् बिभृयान्नरः ॥ १६ ॥

रुद्राक्षधारणम्

शिखायामेकरुद्राक्षं त्रिंशत्तु शिरसा वहेत् ।
षट्त्रिंशत्तु गले दद्याद् बाह्वोः षोडश षोडश ॥ १७ ॥

द्वादश मणिबन्धेऽपि स्कन्धे पञ्चशतं वहेत् ।
अष्टोत्तरशतैर्मालां जपयज्ञे प्रकल्पयेत् ।
सुप्ते पीते सदा कालं रुद्राक्षान् बिभृयान्नरः ॥ १८ ॥

p. 9) त्रिशतं त्वधमं पञ्चशतं मध्यममुच्यते ।
सहस्रमुत्तमं प्रोक्तमेवं भेदेन धारयेत् ॥ १९ ॥

शिरसीशानमन्त्रेण मुखे तत्पुरुषेण तु ।
अघोरेण गले धार्यं तेनैव हृदयेऽपि च ॥ २० ॥

अघोराख्येन मन्त्रेण करयोर्धारयेत् सुधीः।

पञ्चाशदक्षसहितां व्योमव्यापीति चोदरे॥ २१॥

पञ्चब्रह्मभिरङ्गैश्च त्रिमालाः पञ्च सप्त च।

अथवा मूलमन्त्रेण सर्वाण्यक्षाणि धारयेत्॥ २२॥

सूर्यार्घ्यदानं गायत्रीजपः

ततो मद्वपुषे सूर्यायार्घ्यत्रितयमर्पयेत्।

अथ मद्देवतां देवीं सावित्रीं प्रयतो जपेत्॥ २३॥

p. 10) शिवाग्निसप्तजिह्वोपासनम्

घोरां मम तनुं वह्निं समुपासीत संयतः।

सुवर्णा कनका रक्ता कृष्णा चैव तु सुप्रभा।

बहुरूपाऽतिरक्ता च सप्त जिह्वाः प्रकीर्तिताः॥ २४॥

सुवर्णा वारुणी जिह्वा कनका मध्यमा स्मृता ।
रक्ता चैवोत्तरा जिह्वा कृष्णा याम्यदिशि स्थिता ॥ २५ ॥

सुप्रभा पूर्वदिग्जिह्वा अतिरक्ताऽग्निगोचरा ।
ऐशानी बहुरूपा च जिह्वास्थानान्यनुक्रमात् ॥ २६ ॥

विवाहे वारुणी जिह्वा मध्यमा यज्ञकर्मसु ।
उत्तरा चोपनयने दक्षिणा पितृकर्मसु ॥ २७ ॥

पूर्वदिक् सर्वकाम्येषु आग्नेयी शान्तिकर्मसु ।
ऐशानी चोग्रकार्येषु सदा होमस्य शस्यते ॥ २८ ॥

पञ्चवक्त्रयुतं रक्तं सप्तजिह्वाविराजितम् ।
दशहस्तं त्रिनेत्रं च सर्वाभरणभूषितम् ॥ २९ ॥

p. 11) रक्तवस्त्रपरीधानं पङ्कजोपरि संस्थितम् ।
बद्धपद्मासनासीनं दशायुधसमन्वितम् ॥ ३० ॥

कनका बहुरूपा चातिरक्ता तु ततः परम् ।
सुप्रभा चैव कृष्णा च रक्ता चान्या हिरण्मयी ॥ ३१ ॥

ऊर्ध्ववक्त्रे स्थितास्तिस्रः शेषाः प्रागादिदिक्स्थिताः ।
शिवाग्निमेवं ध्यात्वैव सायंप्रातर्हुनेद् बुधः ॥ ३२ ॥

गुरुशरणागतिः

अग्निकार्यं विधायाथ कर्तव्यमभिवादनम् ।
शरणागतिस्तु कर्तव्या गुर्वादिभ्यो यथा शृणु ॥ ३३ ॥

दक्षहस्तेन संगृह्य निश्चलो लिङ्गपेटिकाम् ।
पादाङ्गुष्ठौ गुरोः सव्यहस्तेन परिगृह्य च ।
संस्पर्शयन्नेत्रयोस्त्रिर्गुर्वादीन् शरणं व्रजेत् ॥ ३४ ॥

p. 12) दिवसद्वितीयतृतीयचतुर्थभागकृत्यानि

एभिश्चाष्टांशकमह आद्यमेवं समापयेत् ।

द्वितीये च तथा भागे ह्यभ्यसेन्निगमागमान् ।
जपेदध्यापयेच्चाथ शास्त्राण्यपि विचारयेत् ॥ ३५ ॥

समित्पुष्पकुशादीनि यथा लाभमुपाहरेत् ।
भागे यतेत तार्तीये पोष्यवर्गार्थसिद्धये ॥ ३६ ॥

भागे त्वथ चतुर्थे तु स्नानार्थं मृदमाहरेत् ।
शिवतीर्थं विधायाथ मध्याह्नस्नानमाचरेत् ॥ ३७ ॥

मध्याह्नस्नानसन्ध्योपासनम्

भस्मस्नानं विधायाथ त्रिपुण्ड्रमपि धारयेत् ।
माध्याह्निक्यौ तथा सन्ध्ये निर्वर्त्य च यथाविधि ।
अथ पञ्च महायज्ञाः कर्तव्या गृहिणाऽन्वहम् ॥ ३८ ॥

p. 13) देवान् ऋषींस्तद्गणांश्च तर्पयित्वा यथाक्रमम् ।
पितॄन् दिव्यानदिव्यांश्च तर्पयेत् पितृतीर्थतः ।
वैश्वदेवं तु निर्वर्त्य पूजां माध्याह्निकीं चरेत् ॥ ३९ ॥

मध्याह्नपूजाभेदाः

महतीं वा गुरुं वापि लघ्वीं वा यतचेतनः ।
कालेषु षट्सु पूज्योऽहं त्रिसन्ध्यमथवा पुनः ॥ ४० ॥

अभोजने विनिर्दिष्टाऽवसरा त्वन्यदा परा ।
षट्स्थलोक्तविधानेन महापूजां समाचरेत् ॥ ४१ ॥

भस्मशय्याञ्चिते वामकरपीठेऽभिमन्त्रिते ।
इष्टलिङ्गं सुविन्यस्य उत्तरास्याभिसम्मुखः ।
पूजयेद् अवधानेन भावनापूर्णसाधनः ॥ ४२ ॥

p. 14) पण्डितं वाऽथ मूर्खं वाऽतिथिं पूजान्त आगतम् ।
मामेव मत्वा सम्पूज्य तोषयेन्मतिमान् नरः ॥ ४३ ॥

भुञ्जानोऽपि हि मां ध्यायेद् वाचा संकीर्तयेदपि ।
न विद्यते तदाशौचं पवित्रः सर्वदाऽस्म्यहम् ॥ ४४ ॥

उपभुज्य प्रसादं मे ततो माहेश्वरोऽन्वहम् ।
मुखं करं च प्रक्षाल्य द्विराचम्येक्षणे स्पृशेत् ॥ ४५ ॥

स्तोत्राण्यपि पठन्नेवं तदन्नं परिणामयेत् ।
ततश्चासायमपि च साधयेदर्थमात्मनः ॥ ४६ ॥

सायंसन्ध्योपासनम्

निर्वर्त्य स्नानमाग्नेयं सायं तु प्रयतः शुचिः ।
उपास्य पश्चिमे सन्ध्ये होमकार्यं विधाय च ॥ ४७ ॥

सायन्तनीमवसरां वैश्वदेवं समाचरेत् ।
अथार्धरात्रिकीं पूजां निर्वर्त्यातिथिमर्चयेत् ॥ ४८ ॥

p. 15) **रात्रिशयनक्रमः**

ततः शय्यां सुखकरीमधिशय्य शुचिस्तु माम् ।

ध्यायन् शयीत च सुखमुत्सृष्टाखिलचिन्तनः ॥ ४९ ॥

उक्तं मया कृत्यजातमाह्निकं मत्पदप्रदम् ।
ये नरा नानुतिष्ठन्ति ते यान्ति नरकान् बहून् ॥ ५० ॥

इति श्रीमकुटागमे क्रियापादे आह्निकविधिनिरूपणं नाम द्वितीयः पटलः ॥
२ ॥

तृतीयः पटलः

रुद्र उवाच

अप्रमेयगुणाधार जगदाधार शाश्वत ।
अर्चाविशेषानधुना निबोधय महागुरो ॥ १ ॥

परशिव उवाच

शृणु रुद्र प्रवक्ष्यामि पूजाभेदाननुत्तमान् ।

पूजा हि त्रिविधा प्रोक्ता गुर्वी च महती लघुः ॥ २ ॥

त्रिविधा पूजा

महतीमुत्तमः कुर्याद् गुर्वीं मध्यम एव च ।
लघ्वीमशक्तः कुर्याच्च सायंमध्याह्नकालयोः ॥ ३ ॥

अभोजने ह्यवसरा नियता प्रातरादिषु ।
षट्कालमर्चनां कुर्यात् त्रिकालमथवा बुधः ॥ ४ ॥

मण्डलविधानम्

पद्मं त्ववसराख्यायां नवपद्मं लघौ स्मृतम् ।
गुर्व्यां महत्यामपि च भद्रं तत्त्वं हि मण्डलम् ॥ ५ ॥

p. 17) वर्तिकासंख्या

तिस्रस्त्ववसरायां स्युर्वर्तिका विहिताः किल ।

लघ्व्यां नव द्वादश वा ताः पुनः सम्प्रकीर्तिताः ।
षट्त्रिंशदष्टादश वा गुर्वर्चायां समीरिताः ॥ ६ ॥

अष्टोत्तरशतं वापि त्रिशतं वा सहस्रकम् ।
गुर्व्यां महत्यामपि च वर्तिका ज्वालयेदपि ॥ ७ ॥

दीपाराधनम्

लघ्व्यामवसरायां वा दीप एकः समीरितः ।
चत्वारो वा तथा द्वौ वा महत्यां च गुरावपि ॥ ८ ॥

जपसंख्याविधानम्

लघ्व्यामवसरायां चाप्यष्टोत्तरशतं जपेत् ।
गुर्व्यां महत्यामपि च मूलं दशशतं जपेत् ॥ ९ ॥

नीराजनम्

दर्शनं त्ववसराभिख्यमुत्तराभिख्यमित्यपि ।
नीराजनत्रयं प्रोक्तमवसरायां महामते ॥ १० ॥

दर्शनाख्यावसराख्यं मज्जनाभिख्यमित्यपि ।
माङ्गल्याख्यं च कर्पूरं शृङ्गाराख्यं महाभिधम् ॥ ११ ॥

p. 18) आनन्दाख्यमसंख्यातं नवनीराजनानि तु ।
लघ्वर्चनायामेतानि कीर्तितानि भवन्ति हि ॥ १२ ॥

सानुरागं च ताम्बूलाभिख्यं पूर्वोदितैः सह ।
एकादश महत्यां च गुर्व्यां नीराजनानि हि ॥ १३ ॥

अप्रदीप्यैव दीपं तु न च संकल्पमाचरेत् ।
रङ्गवल्लीं प्रदीपं च गन्धाद्यैरभिपूजयेत् ॥ १४ ॥

नैवेद्यम्

अवसरायामवसरं निवेद्यं सम्प्रकीर्तितम् ।

महानिवेदनं कार्यं लघ्व्यादिषु महामते ॥ १५ ॥

महानिवेद्यं तत्प्रोक्तं क्षुच्छान्तिकरणक्षमम् ।
निवेद्यमवसरं तद्धि क्षुच्छान्त्यनुपयोगि यत् ॥ १६ ॥

इति श्रीमकुटागमे क्रियापादेऽर्चाविशेषविधिनिरूपणं नाम तृतीयः पटलः ॥ ३ ॥

चतुर्थः पटलः

रुद्र उवाच

अचिन्त्यमहिमाधार कृपाकूपार शङ्कर ।
पूजोपयुक्तद्रव्याणां साधनं ब्रूहि मेऽधुना ॥ १ ॥

परशिव उवाच

पञ्चामृतादिनाऽभिषेकः कर्तव्यः

मधु गव्यं दधि क्षीरं घृतं शर्करया समम् ।
अभिषेकाय शस्तं स्याच्छुद्धोदकमनुत्तमम् ॥ २ ॥

एलोशीरलवङ्गानि कस्तूरी चन्द्रकं तथा ।
पञ्चद्रव्याणि वा चन्द्रं कस्तूरी कुङ्कुमं तु वा ।
अभिषेकजले योज्यमेलोशीरयुगं तु वा ॥ ३ ॥

चन्दनम्

रोचनं कुङ्कुमं चैला कर्पूरं कोष्ठमेव च ।
कृष्णागरुश्च कस्तूरी समचन्दनसंयुतम् ॥ ४ ॥

p. 20) क्षोदो वा विल्वखण्डस्य कृतमालस्य वा तथा ।
गन्धो वा देवदारोश्च मम प्रियकराः स्मृताः ॥ ५ ॥

पुष्पाणि

द्रोणं वकं च पुन्नागं तथा मन्दारपुष्पकम् ।
नन्द्यावर्तं श्रियावर्तं करवीरार्कके तथा ॥ ६ ॥

शतपत्रं कुवलयं लोध्रं धत्तूरमेव च ।
पाटलं चम्पकं विल्वं तमालं कर्णिकारकम् ॥ ७ ॥

मातुलुङ्गमुनी चैव प्रियङ्गुर्देवदारुकम् ।
कृतमालाग्निमन्थौ च मालती मल्लिका तथा ॥ ८ ॥

निर्गुण्डी च विकर्णी च बहुपर्णी तथाऽजिता ।
कह्लारमतसीपुष्पं कुसुम्भं कमलं तथा ।
शस्तानि मम पूजायां तस्मात् तैर्मां सुपूजयेत् ॥ ९ ॥

सात्त्विक - राजस - तामसपुष्पाणि

शुभ्रवर्णानि पुष्पाणि सात्त्विकानि भवन्ति हि ।
तानि मुक्तिप्रदानि स्युर्भक्तानां मह्यमर्पणात् ॥ १० ॥

राजसान्यरुणान्येवं प्रदद्युर्भोगमीप्सितम् ।
मिश्राणि पीतवर्णानि भुक्तिमुक्तिप्रदानि हि ।
पुत्रपौत्रसुवर्णादिसर्वाभीष्टप्रदानि च ॥ ११ ॥

p. 21) कृष्णानि तामसानि स्युर्विना नीलोत्पलं भुवि ।
वर्जनीयानि यत्नेन न तैर्मामर्चयेज्जनः ॥ १२ ॥

कालभेदेन प्रशस्तानि पुष्पाणि

नन्द्यावर्तं श्रियावर्तं श्वेतार्कं श्वेतपङ्कजम् ।
लक्ष्मीपाटलपुन्नागा मालती शङ्खिनी तथा ॥ १३ ॥

पलाशाशोकबकुलरक्तागस्त्यसुमानि च ।
प्रातःकालिकपूजायां प्रशस्तानि भवन्ति हि ॥ १४ ॥

कृतमालं च धत्तूरं करवीरं च द्रोणकम् ।
चम्पकं पाटलं चैव कमलं चोत्पलं तथा ।
मध्याह्नकालपूजायां प्रशस्तानि स्मृतानि हि ॥ १५ ॥

जातिर्नीलोत्पलं चैव कदम्बं केतकी तथा।
स्थलपद्मं च पूगं च नागदन्तिसुमं तथा।
अर्धरात्रिकपूजायां प्रशस्तानि भवन्ति हि॥ १६॥

कनकं च कदम्बं च केतकी जातिरेव च।
अर्धरात्रेऽर्पणीयानि नान्यथा भक्तितत्परैः॥ १७॥

पारिजातं प्रातरेव सायं स्याच्चन्द्रकान्तकम्।
मध्याह्न एव युक्ता स्यान्नित्यं मध्याह्नमल्लिका॥ १८॥

p. 22) त्रिकालमल्लिका चैव कनकाम्बरमेव च।
द्रोणं च विल्वपत्रं च प्रशस्तानि हि सर्वदा॥ १९॥

वर्ज्यानि ग्राह्याणि च पुष्पाणि

यूथिका मदयन्ती च माधवी च शिरीषकम्।
बन्धूकं सर्जकं चैव विभीतं कुन्दमेव च॥ २०॥

लाङ्गली दाडिमं दीप्तं निम्बं कार्पासमेव च ।
कूष्माण्डं शाल्मली चैव मत्स्याक्षी शिग्रुपुष्पकम् ॥ २१ ॥

श्रीकर्णं च कपित्थं च तिन्त्रिणीकुसुमं तथा ।
सर्वदा वर्जनीयानि मदनुग्रहकाङ्क्षिभिः ॥ २२ ॥

विल्वारग्वधदूर्वापामार्गं चम्पकपत्रकम् ।
जम्बूकदम्बदमनद्रोणमरुवकपत्रकम् ॥ २३ ॥

शङ्खिनीपद्महीबेरसिन्धुवारादिपत्रकम् ।
शस्तं स्यान्मम पूजायामेतैर्मां सम्यगर्चयेत् ॥ २४ ॥

विल्वपत्रं तु कथितं सर्वपत्रोत्तमोत्तमम् ।
नीलोत्पलं च पुष्पेषु करवीरं विशिष्यते ।
द्रोणमारग्वधं चैव सर्वपुष्पोत्तमोत्तमम् ॥ २५ ॥

p. 23) सौवर्णानि पत्रपुष्पाणि

पुष्पपत्रैस्तु सौवर्णैरष्टोत्तरशतेन वा ।
पञ्चाशता वा सम्पूज्य चानन्तफलमश्नुते ॥ २६ ॥

नास्ति निर्माल्यतादोषः सौवर्णेषु सुमेष्वपि ।
पत्रेषु च ततस्तैस्तु भक्तो नित्यं समर्चयेत् ॥ २७ ॥

सौवर्णपत्रपुष्पाणां तथा विल्वदलस्य च ।
न पर्युषितता तस्मात् तानि संगृह्य पूजयेत् ॥ २८ ॥

विविधधूपसम्पादनम्

धूपसम्पादनं वक्ष्ये शृणुष्वावहितः पुनः ।
कर्पूरागरुतक्कोलजातीफललवङ्गकम् ॥ २९ ॥

जटामांसी च सिंही च मुस्ता चन्दनमेव च ।
घृतमिश्रमिदं प्रोक्तं दशाङ्गं सुमनोहरम् ॥ ३० ॥

चन्दनागरुकर्पूरकस्तूरं कुङ्कुमं तथा।
तक्कोलैला नागपुष्पं लवङ्गत्वक् तथैव च।
यक्षकर्दममेतद्धि मम प्रीतिकरं स्मृतम्॥ ३१॥

चन्दनागरुकर्पूरलवङ्गत्वक् च सिंहकम्।
एला तथा जटामांसी प्राजापत्याभिधं स्मृतम्॥ ३२॥

p. 24) चन्दनागरुकर्पूरं कस्तूरतिलकं तथा।
लवङ्गं हसिता मुस्ता विजयाख्यं प्रकीर्तितम्॥ ३३॥

कर्पूरकृष्णागरु च ह्रीबेरं कुङ्कुमं तथा।
कोष्ठं तथा चन्दनं च क्रमवृद्धियुतं यथा॥ ३४॥

एकद्वित्रिचतुःपञ्चषड्भागं मधुमिश्रितम्।
शीतारिसंज्ञितमिदं मम प्रीतिकरं स्मृतम्॥ ३५॥

चन्दनागरुकर्पूरसिंहीसर्जरसांस्तथा।
कोष्ठं मुस्तां च सञ्चूर्ण्य विजयाख्येन योजितम्।

कर्पूरकल्याणमिति कीर्तितं मुक्तिसाधनम् ॥ ३६ ॥

चन्दनागरुकस्तूरीमुस्तासिंहकचूर्णकम् ।
अमृताख्यमिति प्रोक्तममृतत्वप्रदायकम् ॥ ३७ ॥

तक्कोलपूगकर्पूरजातीफललवङ्गकम् ।
सुगन्धसंज्ञितमिदं भोगमोक्षप्रदं मतम् ॥ ३८ ॥

गुग्गुलुः केवलं सप्तजन्मपापविनाशकः ।
तथा चन्दनधूपोऽपि सर्वाघौघनिषूदनः ।
एवं सौगन्धिको धूपः सर्वकामार्थसाधकः ॥ ३९ ॥

p. 25) अथ श्वेतागरोर्धूपः केवलं मुक्तिदायकः ।
साज्यगुग्गुलुधूपस्तु महाभोगप्रदायकः ॥ ४० ॥

तमालचूर्णसहितो महिषाक्षस्य धूपकः ।
मम प्रीतिकरस्तस्माद् मत्सायुज्यप्रदायकः ॥ ४१ ॥

दीपसम्पादनम्

दीपसम्पादनं वक्ष्ये संशृणुष्वावधानतः ।
उत्तमं गोघृतं प्रोक्तं मध्यमं महिषीघृतम् ।
अधमं तिलतैलं स्यादीशस्यान्तकसूदन ॥ ४२ ॥

निम्बैरण्डकरञ्जानां तैलं यत्पूतिगन्धि च ।
नोपयोज्यमिदं पुत्र मद्दीपाय कदाचन ॥ ४३ ॥

न दीपमप्रज्वाल्यैव शुभकर्म समाचरेत् ।
दैवं पैतृकमप्येवमन्यथा विफलं भवेत् ॥ ४४ ॥

पञ्चसूत्रलिङ्गलक्षणम्

शृणुष्वावहितः पुत्र वक्ष्ये लिङ्गस्य लक्षणम् ।
p. 26) स्फाटिकादीनि लिङ्गानि शक्तियुक्तानि चार्पयेत् ।
पञ्चसूत्रात्मकं लिङ्गं पूजयेदिष्टसिद्धये ॥ ४५ ॥

लिङ्गवृत्तसमं पीठं दीर्घं विस्तारमुन्नतम् ।
तदर्धं गोमुखं चैव पञ्चसूत्रं प्रकीर्तितम् ॥ ४६ ॥

शिवाधिक्ये भवेन्मृत्युः शक्त्याधिक्ये धनक्षयः ।
शिवशक्तिसमं लिङ्गं भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ॥ ४७ ॥

न न्यूनमर्धाङ्गुलतोऽधिकं नाङ्गुलमानतः ।
पञ्चसूत्रसमायुक्तमिष्टलिङ्गं धरेत् सदा ॥ ४८ ॥

इष्टलिङ्गे कलापूर्णे गुरुदत्ते महोत्तमे ।
न लक्षणं परीक्षेत गुरुणा पावितं यतः ॥ ४९ ॥

p. 27) भक्तः स्वशक्त्यानुगुणार्जितं पुष्पं फलं तथा ।
मनसा सर्वसामग्रीं परिपूर्णां विभावयेत् ॥ ५० ॥

भक्त्यैव परिपूर्णा या सा पूजा सफला भवेत् ।
सर्वमुक्तं समासेन किमतः श्रोतुमिच्छसि ॥ ५१ ॥

इति श्रीमकुटागमे क्रियापादे पूजोपकरणसम्पादनं नाम चतुर्थः पटलः ॥ ४ ॥

पञ्चमः पटलः

रुद्र उवाच

आवाहनं कथं देव तव सर्वगतस्य तु ।
संस्थापनं कथं नु स्यात् सन्निधानं कथं प्रभो ।
कस्मिन् मुखे समर्प्यं स्यान्नैवेद्यं ते वदस्व मे ॥ १ ॥

अभोज्यं भोज्यमिति च कथ्यते ते निवेदितम् ।
भोज्यं केषामभोज्यं च केषां स्यात् तद्विवेचय ॥ २ ॥

परशिव उवाच

आवाहनम्

देशान्तरप्राप्तिरूपावाहनं व्यापकस्य मे ।
न सम्भवेत् तथापि स्यात् कर्तुर्भावनया परम् ॥ ३ ॥

लिङ्गाद्यभिमते देशे यदभिव्यञ्जनं मम ।
तदेवावाहनमिति भावयस्व महामते ॥ ४ ॥

संस्थापनम्

लिङ्गबेराद्यभिमतसदाशिवहृदम्बुजे ।
ममावस्थापनं यत्तत् संस्थापनमितीर्यते ॥ ५ ॥

p. 29) संनिधान-संनिरोध-अवगुण्ठन-सकलीकरणानि

सन्निधानमिति प्रोक्तमात्मनोऽभिमुखीकृतिः ।
आपूजान्तं सन्निधानप्रार्थनं सन्निरोधनम् ॥ ६ ॥

कवचेनाच्छादनं तु यत्तदेवावगुण्ठनम् ।
हृदयादिन्यास एव सकलीकरणं मतम् ॥ ७ ॥

अमृतीकरणम्

पञ्चानां हृदयादीनां नानावर्णयुजामपि ।
मद्वर्णतानुसन्धानममृतीकरणं हि तत् ॥ ८ ॥

देवस्य कथं कुत्राभिमुखता

स्थण्डिले चरलिङ्गे च साधकाभिमुखोऽस्म्यहम् ।
प्रत्यग्वक्रस्तु कुम्भादौ स्थिरे द्वाराभिसम्मुखः ॥ ९ ॥

p. 30) पञ्चवक्रपूजाप्रकारः

प्रपत्तव्यं भोगमोक्षकामैर्मे दक्षिणं मुखम् ।
तस्मात् तदाभिमुख्येन कार्यं हि मम पूजनम् ॥ १० ॥

बाहुहृद्गुह्यचरणैः साकमूर्ध्वमुखं मम ।
आत्मनोऽभिमुखत्वेन प्रकल्प्यैव समर्चयेत् ॥ ११ ॥

भक्ष्यभोज्यान्नपानादि लेह्यं चोष्यमनेकधा ।
ऊर्ध्ववक्त्रे प्रदातव्यं यत्किञ्चिदिह चोदितम् ॥ १२ ॥

आचारलिङ्गादीनां स्थितिः

पञ्चवक्त्रेषु नैवेद्यस्यार्पणं तद्विशिष्यते ।
सद्योजातः किलाचारो वामदेवो गुरुः स्मृतः ॥ १३ ॥

अघोरस्तु शिवः प्रोक्तश्चरस्तत्पुरुषो भवेत् ।
ईशानस्तु प्रसादः स्याद्विशिष्टस्तु महानहम् ॥ १४ ॥

p. 31) प्रसादग्रहणम्

तस्मादनुदिनं भक्तः सर्वं भोज्यं च सर्वदा ।
षड्लिङ्गेभ्यः समर्प्यैव गृह्णीयादवधानतः ॥ १५ ॥

निर्माल्यविचारः

मदीयभुक्तं निर्माल्यं भोज्यं चैव चतुर्विधम् ।
धर्ममर्थं च कामं च मोक्षं च ददते क्रमात् ॥ १६ ॥

निर्माल्यं निर्मलं शुद्धं निर्मलत्वादनिन्दितम् ।
तस्मादभोज्यं निर्माल्यमशुद्धैरशिवात्मकैः ॥ १७ ॥

अशुद्धात्मा शुद्धिलोभान्मद्भुक्तं पावनं परम् ।
भक्षयन्नाशमाप्नोति रसभोक्ता यथा द्विजः ॥ १८ ॥

जिह्वाचापल्यसंयुक्तः शैवसंस्कारवर्जितः ।
शैवनिर्माल्यभोजी चेद् रौरवं नरकं व्रजेत् ॥ १९ ॥

मल्लिङ्गधारिणो लोके देशिका मत्परायणाः ।
मदेकशरणास्तेषु योग्यं नैवान्यजन्तुषु ॥ २० ॥

p. 32) चण्डो नाधिकृतः

चण्डभोज्यं दुराधर्षं नान्यभोगाय कल्पितम् ।
बाणलिङ्गे चरे लोहे रत्नलिङ्गे स्वयम्भुवि ।
प्रतिमासु च सर्वासु न चण्डोऽधिकृतो भवेत् ॥ २१ ॥

असमर्प्य ग्रहणे दोषः

स्वेष्टलिङ्गे च यद्दत्तं चरुकं तन्न संशयः ।
पत्रं पुष्पं फलं तोयमन्नपानाद्यमौषधम् ।
आपद्यपि न भुञ्जीत यन्मह्यमसमर्पितम् ॥ २२ ॥

निवेदितभोजने सायुज्यप्राप्तिः

मत्पूजापरमो नित्यं मन्निवेदितभोजनः ।
मद्ध्यानपरमो योगी मत्सायुज्याय कल्पते ॥ २३ ॥

इति श्रीमकुटागमे क्रियापादे आवाहनादिविधिकथनं नाम पञ्चमः
पटलः ॥ ५ ॥

क्रियापादश्च समाप्तः

चर्यापादे प्रथमः पटलः

कैलासवासी भगवान् महादेवो महेश्वरः ।
महाकैलासनिलयं महाकारुणिकोत्तमम् ॥ १ ॥

पञ्चपञ्चमुखं देवं पञ्चाशद्भुजमण्डितम् ।
पञ्चब्रह्ममयं शान्तं पञ्चकृत्यपरायणम् ॥ २ ॥

परं शिवं समालोक्य प्रणम्य विनयान्वितः ।
पप्रच्छैवं कृपाविष्टो लोकानुग्रहकाङ्क्षया ॥ ३ ॥

रुद्र उवाच

अशेषजगदाधार निराधार परात्पर ।
सर्वतत्त्वादिभूत श्रीदेवदेव नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥

श्रीमद्दिव्यागमान्तेषु निगमान्तेषु च स्फुटम् ।
शाम्भवव्रतमादिष्टं भवता शीघ्रमुक्तिदम् ॥ ५ ॥

p. 34) ये द्विजास्तदनुष्ठानतत्परा लिङ्गधारिणः ।
अवसानविधिं ब्रूहि तेषां सद्भक्तियोगिनाम् ॥ ६ ॥

परशिव उवाच

साधु पृष्टं त्वया वत्स भक्तलोकोद्दिधीर्षुणा ।
शृणु वक्ष्यामि भक्तानामवसानविधिं परम् ॥ ७ ॥

शाम्भवव्रतनिष्ठानामवसानविधिः

येनैव संस्कृतः शीघ्रं दीक्षितो मुक्तिमाप्नुयात् ।
येनैव संस्कृतः शीघ्रं दीक्षासाफल्यमश्नुते ।
येनैव संस्कृतो यायादभक्तोऽपि परां गतिम् ॥ ८ ॥

शाम्भवव्रतनिष्ठानामिष्टलिङ्गाङ्गसङ्गिनाम् ।

कथितो मत्पदावाप्त्यै शिवमेधविधिः श्रुतौ ॥ ९ ॥

p. 35) **शिवमेधशब्दनिर्वचनम्**

शिवे मयि प्रविष्टानां मेध आराधनात्मकः ।
शिवमेध इति ख्यातः करणीयो मुमुक्षुभिः ।
विशिष्टः पितृमेधोऽयं शिवमेध इति स्मृतः ॥ १० ॥

भक्तिज्ञानविहीनोऽपि शिवपदं प्राप्नोति

सर्वस्य प्रतिशिवेति भूमिस्तोयस्य इत्यपि ।
श्रुतयो विदधत्येव समाधिं भक्तियोगिनाम् ॥ ११ ॥

भक्त्या ज्ञानेन हीनोऽपि युक्तोऽपि महतैनसा ।
सोऽपि मत्पदमागच्छेच्छिवमेधेन संस्कृतः ॥ १२ ॥

मद्भक्तौ च मदर्चायां मज्ज्ञाने शाम्भवव्रते ।
यो मुक्तिसिद्धिं सन्दिग्धे स ध्रुवं नरकं व्रजेत् ॥ १३ ॥

शाम्भवीये व्रते चैव तदन्त्येष्टिविधावपि।
अविश्वासपरो मूर्खो नरकान्नहि निःसरेत्॥ १४॥

लिङ्गाङ्गिदेहदहने दोषः

शाम्भवव्रतिनो देहं दहेद् यो मूढचेतनः।
नरके दह्यते सोऽयं सर्वदा यमकिङ्करैः॥ १५॥

p. 36) मद्भक्तानां मुमुक्षूणां संस्कारायैव देहिनाम्।
पितृमेधे समाख्यातः समाधिविधिरुत्तमः॥ १६॥

नृणां कर्मैकसक्तानां पुनरावृत्तिशालिनाम्।
दहनोपस्कृतः प्रोक्तो ह्यवसानविधिर्मया॥ १७॥

लिङ्गाङ्गसङ्गिनां वत्स चानावृत्तियुजां सताम्।
समाध्युपस्कृतः प्रोक्तो ह्यवसानविधिः परः॥ १८॥

ब्रह्मचारी गृहस्थो वा वानप्रस्थो यतिस्तु वा ।
चीर्णव्रतो यदि मृतस्तस्य देहं न दाहयेत् ॥ १९ ॥

शाम्भवव्रतनिष्ठानां प्रेतत्वं नास्ति

शाम्भवव्रतनिष्ठानां प्रेतत्वं नहि विद्यते ।
प्रेतत्वेन विमुक्तस्य कर्मलोपो न शङ्क्यते ॥ २० ॥

अपसव्यादिनिषेधः

लिङ्गभावयुजामेषामपसव्यं न युज्यते ।
अतः प्रेतक्रियाः सर्वाः शाम्भवेषु न योजयेत् ॥ २१ ॥

p. 37) वीरशैवानां समाधिसंस्कारः

समाधिर्मोक्षधर्मोऽयं सर्वधर्मापवादकः ।
समाधिसंस्कृते तस्माद्धर्मलोपो न शङ्क्यते ॥ २२ ॥

समाधिसंस्क्रिया साक्षान्मत्सान्निध्यप्रदायिनी ।
दहनं प्रथितं लोके पितृलोकैकसाधकम् ॥ २३ ॥

मदीयभक्तगात्राणां समाधिर्विहितो मया ।
ये त्वविश्वासिनो लोके मदुक्तविधिषु ध्रुवम् ।
न बहिर्निःसरेयुस्ते कदाऽपि नरकार्णवात् ॥ २४ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे शाम्भवान्त्येष्टिप्रशंसा नाम प्रथमः पटलः ॥ १ ॥

द्वितीयः पटलः

रुद्र उवाच

परमेश्वर सर्वात्मन् सर्वकारण शाश्वत ।
उच्चिक्रिमिषुणा सद्यः कर्तव्यं तन्निबोध मे ॥ १ ॥

परशिव उवाच

उच्चिक्रमिषोर्भस्मस्नानादिकम्

उच्चिक्रमिषुराश्वेव मय्यावेशितचेतनः ।
कर्तुं दानादिकं स्नानमाग्नेयादिकमाचरेत् ॥ २ ॥

घृतधौताम्बरो भूम्यामासीनश्च कुशासने ।
उद्धूलनं त्रिपुण्ड्राणि धृत्वा भूत्या यथोदितम् । रुद्राक्षान् बिभृयादेव
शिरःकण्ठकरादिषु ॥ ३ ॥

भस्मरुद्राक्षधारी तु यश्चापि म्रियते यदि ।
सोऽपि रुद्रत्वमाप्नोति किं पुनर्मानुषादयः ॥ ४ ॥

p. 39) उत्क्रान्तिमथ विज्ञाय निमित्तैराशुभाविनीम् ।
आत्मन्यग्नीन् समारोप्य याते अग्नेति मन्त्रतः ।
भस्मादायाग्निरित्याद्यैर्विमृज्याङ्गानि संस्पृशेत् ॥ ५ ॥

अविदितकालस्य पुत्रेण दानादिकं कर्तव्यम्

अथाविदितकालः सन् समुत्क्रान्तिं लभेत चेत् ।
तत्पुत्र आशु कुर्वीत आत्मारोपं यथाविधि ॥ ६ ॥

आत्मन्यारोपितस्यास्य वह्नेः प्रशमनाय वै ।
षड्ध्वशुद्धैः कर्तव्यो ह्यप्सु होमस्त्वनन्तरम् ॥ ७ ॥

आत्मन्यग्नीन् समारोप्य होममप्सु विधाय च ।
हिरण्यं च यथाशक्ति दद्याद् गां लिङ्गमेव च ॥ ८ ॥

अत्युत्क्रान्तौ प्रवृत्तस्य सुखोत्क्रमणसिद्धये ।
तुभ्यं सम्प्रददे धेनुमिमामुत्क्रान्तिसंज्ञिताम् ॥ ९ ॥

p. 40) पुनरावृत्तिरहितशिवसायुज्यसिद्धये ।
इदं सम्प्रददे तुभ्यं शिवलिङ्गं सुपावनम् ॥ १० ॥

दानसाद्गुण्यकामेनावश्यं देया सुदक्षिणा ।
हीनं दक्षिणया सर्वं व्यर्थं भवति शङ्कर ॥ ११ ॥

लिङ्गदानमहिमा

ब्रह्माण्डकोटिदानेन यत्फलं भवतीश्वर ।
तत्फालं समवाप्नोति शिवलिङ्गप्रदानतः ॥ १२ ॥

स्थूलदेहविलापनम्

सर्वाङ्गलिङ्गसाहित्यं नित्यमा प्रायणादपि ।
भावयेदवधानेन शिवसायुज्यसिद्धये ॥ १३ ॥

आयुषः प्राणमित्येवं तत्त्वान्यपि च योजयेत् ।
यथाक्रमं कारणेषु स्थूलदेहं विलापयेत् ॥ १४ ॥

देहच्छिद्राणि गगने श्वसने श्वाससन्ततिम् ।
ऊष्माणं ज्वलने वारिण्यसृक्पूयकफादिकम् ॥ १५ ॥

p. 41) अस्थिमांसादिकठिनभागान् भूमौ यथोदयम् ।

विलाप्यैवं स्थूलदेहं सूक्ष्मं चापि विलापयेत् ॥ १६ ॥

सूक्ष्मदेहविलापनम्

शूलिन् सूक्ष्मशरीरस्य विलापनमपि शृणु ।
करणप्रेरकत्वेन देवानां तत्र मुख्यताम् ।
आलोक्य तत्रेन्द्रियाणि विषयैः सह योजयेत् ॥ १७ ॥

वक्तव्यसहितां वाचं वह्नाविन्द्रे सशिल्पकौ ।
पाणी विष्णौ पदे गत्या रत्योपस्थं प्रजापतौ ।
पायुं विसर्गसहितं मृत्यौ शर्व विलापयेत् ॥ १८ ॥

दिशासु सह शब्देन श्रोत्रं स्पर्शैः सह त्वचम् ।
वायौ दिनेशे रूपेण चक्षुषि प्रविलापयेत् ॥ १९ ॥

रसेन वरुणे जिह्वां गन्धैर्घ्राणं सहाश्विनोः ।
मन्तव्येन मनश्चन्द्रे बुद्धिं बोध्यैश्चतुर्मुखे ।
रुद्रे सहाहङ्कर्तव्यैरहङ्कारं विलापयेत् ॥ २० ॥

p. 42) भोक्तृत्वादिविकाराद्यैः क्षेत्रज्ञे सह योजयेत् ।
चित्तं चेतयितव्यैश्च गुणकार्योक्तदैवतैः ।
विकारवन्तं तमपि मयि ब्रह्मणि योजयेत् ॥ २१ ॥

क्षित्यादिभूताहङ्कारमहदव्यक्तसंज्ञिनाम् ।
विकारहेतुभूतानां स्वस्वहेतौ लयः क्रमात् ॥ २२ ॥

सर्वाङ्गलिङ्गसाहित्यभावनम्

सर्वाङ्गलिङ्गसाहित्यं नित्यमा प्रायणादपि ।
भावयेदवधानेन मम सायुज्यसिद्धये ॥ २३ ॥

सर्वेष्वङ्गेषु सर्वत्र सर्वदा सर्वतोमुखम् ।
लिङ्गं गुरूपदेशेन ज्ञातं यत्तत् प्रकाशते ॥ २४ ॥

एकमेव परं लिङ्गमङ्गेऽस्मिन् सुप्रतिष्ठितम् ।
सर्वतोमुखमाभाति नामरूपक्रियात्मना ॥ २५ ॥

p. 43) इष्टलिङ्गादिभावनम्

इष्टलिङ्गं तु बाह्याङ्गे प्राणलिङ्गं तथान्तरे ।
भावलिङ्गं तथैवास्मिन्नात्माङ्गे सुप्रतिष्ठितम् ॥ २६ ॥

हृदयाङ्गे महालिङ्गं श्रोत्राङ्गे तु प्रसादकम् ।
त्वगङ्गे चरलिङ्गं तु दृगङ्गे शिवलिङ्गकम् ॥ २७ ॥

जिह्वाङ्गे गुरुलिङ्गं तु नासिकाङ्गे तथैव च ।
आचारलिङ्गमश्रान्तं सुप्रतिष्ठितमेव हि ॥ २८ ॥

यथा ज्ञानेन्द्रियाङ्गेषु क्रमाल्लिङ्गं प्रतिष्ठितम् ।
तथा कर्मेन्द्रियाङ्गेषु क्रमाल्लिङ्गं प्रतिष्ठितम् ॥ २९ ॥

अप्रतर्क्यमनिर्देश्यं चेतनावागगोचरम् ।
सर्वशक्त्यपि सर्वज्ञं सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥ ३० ॥

प्रायश्चित्तसमाचरणम्

भावयन्नेति तद्भावं भावपूतेन चेतसा ।
गणानुज्ञां गृहीत्वाऽतः प्रायश्चित्तं समाचरेत् ॥ ३१ ॥

p. 44) सर्वजन्मार्जितानीह पातकानि महान्त्यपि ।
लिङ्गजङ्गमगुर्वङ्घ्रितीर्थप्राशनतस्तथा ।
नश्यन्ति तत्क्षणादेव नात्र कार्या विचारणा ॥ ३२ ॥

महाशैवव्रतस्थानां मद्भक्तानां विशेषतः ।
न निष्कृत्यन्तरं मुख्यं मत्तीर्थप्राशनादृते ॥ ३३ ॥

अन्त्यकाले तु यस्याऽस्ये दीयते मत्पदोदकम् ।
सोऽपि सद्गतिमाप्नोति यश्चाचारबहिष्कृतः ।
तथा मन्नामधेयानि कीर्तयेदवधानतः ॥ ३४ ॥

शिवनामस्मरणम्

शिव शिव शिव चेति व्याहरन् वै त्रिवारं
त्यजति निजतनुं यः स्वायुषोऽन्त्यक्षणेऽस्मिन् ।
भवति भवभयानां छेदकः पूर्वशब्दो
न भवत इतरौ तौ कल्पितात्मोपकारौ ॥ ३५ ॥

मरणसमये मन्त्रश्रावणम्

ततश्च कर्णमन्त्राणि श्रावयेयुः सुतादयः ।
षडक्षरं दक्षकर्णे निषदश्चैव शाश्वतीः ॥ ३६ ॥

p. 45) तत उत्क्रान्तिवेलायां कर्पूरं ज्वालयेदपि ।
अणुः पन्थेत्यर्चिरादिगत्यर्थं मन्त्रमुच्चरन् ॥ ३७ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे उच्चिक्रिमिषुकर्तव्यविधिर्नाम द्वितीयः पटलः ॥
२ ॥

तृतीयः पटलः

रुद्र उवाच

विश्वातीत जगद्योने सर्वाधार परात्पर ।
दृष्ट्वोत्क्रान्तिं ततः कर्त्रा किं कर्तव्यं वदस्व मे ॥ १ ॥

परशिव उवाच

उत्क्रान्तासुं परीक्ष्याथ कर्ता संशुद्धचेतनः ।
स्नात्वा धृतत्रिपुण्ड्रश्च रुद्राक्षसमलङ्कृतः ॥ २ ॥

कर्माधिकारसिद्ध्यर्थं गणानुज्ञा

कर्माधिकारसिद्ध्यर्थं कृत्वा गणनमस्कृतिम् ।
तदभ्यनुज्ञां गृह्णीयाद् यथाशक्तिप्रदानतः ॥ ३ ॥

मृताहदानं तत्सर्वपर्वदानाद् विशिष्यते ।
तद्यथाशक्ति दातव्यं द्रविणं पितृहितैषिणा ॥ ४ ॥

p. 47) दोषप्राप्तौ प्रायश्चित्तम्

ऊर्ध्वोच्छिष्टादिसम्प्राप्तौ प्रायश्चित्तं समाचरेत् ।
प्राजापत्यप्रतिनिधिं दद्याद् द्रव्यं यथोदितम् ॥ ५ ॥

खट्वायां मरणे प्राप्ते प्राजापत्यं समाचरेत् ।
गां वा हिरण्यं दद्याच्च तद्दोषविनिवृत्तये ॥ ६ ॥

निशि कृष्णे च पक्षे च मरणे दक्षिणायने ।
ताः सूर्या इति वै षड्भिर्हुत्वा कुर्याच्च संस्क्रियाम् ॥ ७ ॥

इष्टलिङ्गसंस्कारः

लीनप्राणशरीरं तु श्रीरुद्रेणाभिषिच्य च ।
भस्मरुद्राक्षगन्धाद्यैरलङ्कृत्येष्टलिङ्गकम् ॥ ८ ॥

करे निवेश्य सम्पूज्य पेटिकायां निधाय च ।
विमाने तद्वपुः स्थाप्य सर्वमङ्गलनिस्वनैः ॥ ९ ॥

p. 48) विमानवाहकनामानि

महोक्षो वृषभश्चैव नन्दीशो नन्दिकेश्वरः ।
एतैश्च नामभिर्युक्तांश्चतुरो वाहकान् वृणेत् ॥ १० ॥

शिवारामं प्रति नयनम्

शिवारामं प्रति नयेत् तैर्वृतैर्वाहकैः सुतः ।
अग्रे मङ्गलनिस्वानाः सम्भारास्तदनन्तरम् ।
पूजाद्रव्याणि संस्कर्ता विमानं बान्धवाः क्रमात् ॥ ११ ॥

निवीतिनो वहेयुस्तद्विमानं वाहका अमी ।
निषदः प्रब्रुवाणाश्च गच्छेयुर्बान्धवा अपि ॥ १२ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे समाधिदेशप्रापणं नाम तृतीयः पटलः ॥
३ ॥

चतुर्थः पटलः

रुद्र उवाच

अनन्तशक्तिकलितलीलावैभवशोभित ।
भूनिक्षेपविधानं तदशेषं ब्रूहि मे विभो ॥ १ ॥

परशिव उवाच

समाधिस्थलनिर्देशः

शिवालयसमीपे वा शिवारामस्य वाऽन्तिके ।
शिवतीर्थसमीपे वा विल्वमूले नदीतटे ।
समाधिं कारयेत् प्राज्ञो वक्ष्ये तल्लक्षणं शृणु ॥ २ ॥

समाधिरचनाप्रकारः

चतुरस्रं पञ्चपादं दीर्घं विस्तारमेव च ।

खातं नवपदं त्वाद्यं सोपानं चैकपादकम्।
द्वितीयं द्विपदं प्रोक्तं तृतीयं त्रिपदं तथा॥ ३॥

वेदिका च त्रिपादेन तस्य दक्षिणतो दिशि।
त्रिकोणं च प्रकर्तव्यं त्रिपादं दीर्घमायतम्॥ ४॥

p. 50) खात्वा मा वो रिषदिति गोमयेनोपलिप्य च।
रङ्गवल्याप्यलङ्कृत्य गायत्र्या प्रोक्ष्य वारिणा॥ ५॥

अग्निरित्यादिना भस्मशय्यां सम्यग् विधाय च।
विकीर्य पत्रपुष्पाणि चतुर्दिक्षूपरि ह्यधः॥ ६॥

समाधौ देहनिक्षेपः

षडक्षराणि विन्यस्य मूलेनैवाभिमन्त्र्य च।
तदत्सु तूर्यवृन्देषु पुष्पवृष्टौ चरत्यपि॥ ७॥

चित्तिः पृथिव्यग्निरिति चानुवाकान् समुच्चरन्।

स्वस्तिकासनरूपेण तच्छरीरमुदङ्मुखम् ।
शम्भो हव्यं गृहाणेति निदधीत विले तदा ॥ ८ ॥

भस्मलवणमृत्तिकापूरणम्

ऋतं तप इति पठन् भस्मना लवणेन च ।
मृत्तिकाभिः पूरयेताप्याकण्ठं तदनन्तरम् ॥ ९ ॥

p. 51) सर्वस्य प्रतिशिवेति मूर्धानं दिव इत्यपि ।
सजलं भस्म मृत्पिण्डं पितुर्मूर्धनि निक्षिपेत् ।
ततश्च पूरयेद् गर्तं भस्मना मृत्स्नयापि च ॥ १० ॥

सचैलं स्नानं केशश्मश्रुवपनं च

वस्त्रं सन्धापयेदादौ ततः स्नानं समाचरेत् ।
सचेलस्तु पुनः स्नात्वा केशश्मश्रूणि वापयेत् ॥ ११ ॥

ब्राह्मणस्वर्णघातादिपापानि विविधानि च ।

केशानाश्रित्य तिष्ठन्ति तस्मात् केशान् वपाम्यहम्॥ १२॥

मेरुमन्दरतुल्यानि पापानि विविधानि च।

केशानाश्रित्य तिष्ठन्ति तस्मात् केशान् वपाम्यहम्।

इति मन्त्रं परिपठन् केशश्मश्रूणि वापयेत्॥ १३॥

p. 52) **शिखिलक्षणम्**

अग्नेरिव शिखा यस्य विद्याज्ज्ञानमयी शिखा।

स शिखीत्युच्यते विद्वानितरे केशधारिणः॥ १४॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे समाधिविधिकथनं नाम चतुर्थः पटलः॥

४॥

पञ्चमः पटलः

रुद्र उवाच

अनादिनिधनानन्तकल्याणगुणवारिधे ।
भूनिक्षेपानन्तराणि कृत्यान्यपि निबोध मे ॥ १ ॥

परशिव उवाच

समाधिस्थले सवृषभलिङ्गस्थापनपूजनम्

निर्वृत्तवपनः स्नात्वा भूतिरुद्राक्षभूषितः ।
गणानुज्ञां गृहीत्वाऽथ दिव्यरूपाप्तये पितुः ॥ २ ॥

पञ्चभिर्नवभिर्वाऽथ वृषभैरभिशोभितम् ।
पितृनामाङ्कितं लिङ्गं समाधौ स्थापयेत् सुतः ॥ ३ ॥

तदा दद्याद् गवादीनि दानानि दश चादरात् ।
समाधिस्थापितं लिङ्गं सवृषं पूजयेदपि ॥ ४ ॥

मृद्धट्टनादिव्यापारजाततापोपशान्तये ।
क्षीरेण तर्पयेदिष्टलिङ्गादीनि महेश्वर ॥ ५ ॥

p. 54) पित्रे दद्यादनुदिनं त्रिसंख्यानुदकाञ्जलीन्।
वासोदकादिकं नैव देयं पितृहितैषिणा ॥ ६ ॥

नग्नप्रच्छादनाराधनम्

प्रविश्य ज्ञातिभिः सार्धं दीपेन सहितं गृहम्।
नग्नप्रच्छादनाभिख्यं कुर्यादाराधनं सुतः ॥ ७ ॥

समाधिस्थापितलिङ्गस्य दशाहपर्यन्तं रक्षणम्

समाधिस्थापितं लिङ्गं दशाहान्न विचालयेत्।
जन्त्वादिभिर्विचलिते यथास्थानं निधाय तत्॥ ८ ॥

प्राणायामत्रयं कृत्वा तत् स्पृष्ट्वा व्याहृतीर्जपेत्।
तस्मिन् स्वरूपतो नष्टे विधिवत् स्थापयेत् पुनः ॥ ९ ॥

p. 55) दिव्यदेहावाप्तिक्रमः

प्रथमाह्निककृत्येन तस्य मूर्धाऽभिजायते।
नासिकाश्रवसी नेत्रे द्वितीयाह्निककृत्यतः॥ १० ॥

ग्रीवा वक्षो भुजौ चापि तृतीयेऽह्नि भवन्त्यपि।
नाभिस्थानं लिङ्गगुदे चतुर्थेऽह्नि भवन्त्यमी॥ ११ ॥

ऊरू तु पञ्चमे स्यातां चर्म षष्ठे भवेदपि।
सप्तमेऽह्नि सिराः सर्वा जायन्ते तद्विधानतः॥ १२ ॥

अष्टमेऽह्नि च जायेरन् सर्वरोमाण्यनन्तरम्।
नवमाह्निककृत्येन वीर्यं तस्याभिजायते॥ १३ ॥

दशमाह्निककृत्येन तृप्तिस्तस्य परा भवेत्।
आराधनं ततः कार्यं दिव्यरूपवतः पितुः॥ १४ ॥

एकोद्दिष्टविधानेन रुद्रत्वं तस्य जायते।
तत्त्वसंयोजनवशाद् महेशत्वं पुनर्भवेत्॥ १५ ॥

p. 56) **नवाराधनक्रमः**

प्रथमेऽह्नि तृतीयेऽह्नि पञ्चमे सप्तमे तथा ।
नवमैकादशाह्नोश्च नवाराधनमाचरेत् ॥ १६ ॥

अन्तर्दशाहे दर्शो वा संक्रान्तिर्वा भवेद्यदि ।
तदा समापयेदन्यः सुतस्तु न समापयेत् ॥ १७ ॥

अदीक्षितपितृपुत्रयोर्दीक्षाक्रमः

पित्रोर्मरणकाले तु दीक्षाहीनः सुतो यदि ।
अन्त्यक्रियाऽस्य निर्वर्त्या पुत्रे निक्षिप्य कर्तृताम् ॥ १८ ॥

अदीक्षितो यदि पिता तत्तनोर्नहि संस्कृतिः ।
तमावाह्याथ कूर्चायां दीक्षां दत्त्वा यथोदितम् ।
समाधिं सुविधायाथ नित्यकर्मादिकं चरेत् ॥ १९ ॥

p. 57) पितुः पिता तत्पिता वा दीक्षाहीनो मृतो यदि ।
पितुस्तदैक्यसिद्ध्यर्थं दीक्षां परोक्षमाचरेत् ॥ २० ॥

स्थण्डिले कूर्चमानीय मृतमावाह्य नामतः ।
परोक्षदीक्षाकरणे स लिङ्गी भवति ध्रुवम् ॥ २१ ॥

दशमदिने वपनक्षीरतर्पणादिकम्

ज्ञातयः सप्तमादर्वाक् कनिष्ठा दशमेऽहनि ।
वापयेयुश्च ते सर्वे कर्तृभिः सह सर्वदा ॥ २२ ॥

स्नात्वा धृतत्रिपुण्ड्राश्च ते कुर्युः क्षीरतर्पणम् ।
ततः कुर्याद् यथाशक्ति दशदानानि यत्नतः ॥ २३ ॥

सवृषभलिङ्गविसर्जनम्

समाधिलिङ्गं सवृषमुद्वास्य वसने तथा ।
निधाय तीर्थमानीय विसृजेत् तत्र संयतः ॥ २४ ॥

लिङ्गमुद्वास्य च स्नात्वा तिलामलकवारिभिः ।
गाणपत्याभिधं चैव होममानन्दसंज्ञितम् ॥ २५ ॥

कुर्यात् पितृगणैः साकमानन्दसमवाप्तये ।
पुण्याहवाचनं कृत्वा ततो गच्छेद् गृहं प्रति ॥ २६ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे लिङ्गस्थापनादिविधिकथनं नाम पञ्चमः पटलः ॥ ५ ॥

षष्ठः पटलः

रुद्र उवाच

अप्रमेयगुणाधार चिदानन्दैकसागर ।
एकादशेऽह्नि कर्तव्यं वदस्व करुणानिधे ॥ १ ॥

परशिव उवाच

एकादशाहकृत्यानि

एकादशेऽहनि स्नात्वा माहेशान् वै निमन्त्र्य च ।
रुद्रहोमं विधायादौ वृषोत्सर्जनमाचरेत् ॥ २ ॥

उत्सृजेद् वृषभं श्वेतं रोहितं नीलमेव वा ।
तृप्त्या वै नन्दिकेशस्य मम सान्निध्यलब्धये ।
निराभार्याश्रमयुते सिद्धे न वृषमुत्सृजेत् ॥ ३ ॥

षोडशाराधनानि

आद्यमासिकमुख्यानि षोडशाराधनानि च ।
रुद्रगणाराधनं च वृषोत्सर्गाभिधं तथा ॥ ४ ॥

p. 60) पञ्चाशद् रुद्राराधनम्

आचारादिकषड्लिङ्गस्थलषट्कसमाश्रयम् ।
अनुत्तरं च पञ्चाशद् रुद्राराधनमाचरेत् ॥ ५ ॥

एकादशे भवेदाद्यमूने मास्यूनमासिकम् ।
त्रैपक्षिकं त्रिपक्षे स्यादूनषाण्मासिकं तथा ।
प्रतिमासं मृताहस्सु ऊनाब्दं चेति षोडश ॥ ६ ॥

एकादशेऽह्नि वै कुर्यात् षोडशाराधनान्यपि ।
द्वादशाहे तदा कुर्यात् तत्त्वसंयोजनं सुतः ॥ ७ ॥

एकोद्दिष्टलक्षणम्

एकोद्दिष्टविधानेन तत्त्वसंयोगसिद्धये ।
क्रियते यदेकमुद्दिश्य त्वेकोद्दिष्टं प्रकीर्तितम् ॥ ८ ॥

p. 61) शैवाराधने वर्ज्यानि

विश्वेदेवा न पूज्यन्ते नाभिश्रवणमुच्यते ।
प्रदक्षिणं विसर्गश्च सीमान्तगमनं नहि ॥ ९ ॥

माहेश्वरभोजनम्

एकादशेऽह्नि माहेशानेकादश सुभोजयेत् ।
यथासम्भवमेतद्धि रुद्राराधनमीरितम् ॥ १० ॥

तथैव भोजयेदेकं वृषोत्सर्गफलाप्तये ।
वृषोत्सर्गाराधनं तु विधातव्यं मम प्रियम् ॥ ११ ॥

रुद्राराधनक्रमः

आचारादिकषड्लिङ्गस्थलषट्कसमाश्रयम् ।
खड्गेशादिकपञ्चाशद् रुद्राराधनमाचरेत् ॥ १२ ॥

चत्वारः षड् दश तथा रुद्रा द्वादश षोडश ।
द्वावित्याचारलिङ्गादिस्थलषट्कसमाश्रयाः ॥ १३ ॥

p. 62) पञ्चाशद्रुद्रनामानि

खड्गेशश्च बकेशश्च श्वेतो भृङ्गीश्वरस्तथा ।
छगलण्डद्विरण्डेशौ महाकालीश्वरोऽपि च ॥ १४ ॥

भुजङ्गेशपीनाकीशदारुकेशास्ततः परम् ।
अर्धनारीडुमाकान्त आषाडीशस्ततः स्मृतः ॥ १५ ॥

दण्डीशात्रीशमित्रेशमेषेशा लोहितेश्वरः ।
शिखीश्वरश्च क्रोधेशश्चण्डः पञ्चान्तकेश्वरः ॥ १६ ॥

शिवोत्तमैकरुद्रेशौ कूर्मेशश्चैकनेत्रकः ।
चतुराननेश्वराजेशशर्वसोमेश्वरास्तथा ॥ १७ ॥

लाङ्गलीशश्च संवर्तकेशः श्रीकण्ठसंज्ञकः ।
अनन्तेशश्च सूक्ष्मेशस्त्रिमूर्तीशस्ततः स्मृतः ॥ १८ ॥

अमरेशस्तथाऽर्घेशो भारभूतेश्वरस्तथा।
अतिथीशश्च स्थाण्वीशो हरो झिण्टीश्वरस्तथा॥ १९॥

भौतिकेशश्च सद्योजातेशश्चानुग्रहेश्वरः।
अक्रूरेशो महासेनो लकुलीशः शिवेश्वरः।
पञ्चाशत्संख्यका रुद्रा अमी पूज्या यथाक्रमम्॥ २०॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे एकादशाहकर्तव्यविधिकथनं नाम
षष्ठः पटलः॥ ६॥

सप्तमः पटलः

रुद्र उवाच

सर्वशक्तिसमायुक्त सर्वैश्वर्यसमुन्नत।
द्वादशाहकृत्यविधिमशेषं ब्रूहि मे विभो॥ १॥

परशिव उवाच

द्वादशाहकृत्यानि

चतुर्थस्य निवृत्त्यर्थं जीवभावनिवृत्तितः ।
तत्त्वादियोजनादूर्ध्वं चतुर्थोऽपि निवर्तते ॥ २ ॥

गुरुदीक्षापरिप्राप्तशिवलिङ्गाङ्गयोगतः ।
द्विरेफकीटन्यायेन शिवैक्यं प्राप्तवान् द्विजः ॥ ३ ॥

p. 65) लिङ्गाङ्गसंगिनि मृते सम्प्राप्ते द्वादशेऽहनि ।
सापिण्ड्यं नैव कर्तव्यं प्रेतत्वाभावतस्ततः ॥ ४ ॥

दीक्षाकालपरिप्राप्तशिवैक्यं जीवभावतः ।
आविर्भूतं विजानन्ति मदीयागमवेदिनः ॥ ५ ॥

सदाशिवाद्यभिन्नेभ्यः पितृभ्यस्तत्त्वसम्मिताः ।
कलाः संगृह्य चान्यत्र समभ्यर्च्य यथाविधि ॥ ६ ॥

तत्त्वादियोजनक्रमः

जीवभावनिवृत्त्यर्थं मृतलिङ्गाङ्गसङ्गिनः ।
वर्गत्रयैक्यसिद्ध्यर्थं तत्त्वादीन् योजयेत् सुतः ॥ ७ ॥

द्वादशेऽहनि वै कर्ता माहेशान् सन्निमन्त्र्य च ।
गृहीत्वैव गणानुज्ञामेवं संकल्पमाचरेत् ॥ ८ ॥

पितुस्तदीयपित्राद्यैर्महेशादिस्वरूपकैः ।
शिवसायुज्यसिद्ध्यर्थं करिष्यन् तत्त्वयोजनम् ॥ ९ ॥

p. 66) नन्दिकेशमहाकालसंज्ञिनोर्विश्वदेवयोः ।
पितुः पितामहादीनां महेशादिस्वरूपिणाम् ॥ १० ॥

षट्त्रिंशतां च तत्त्वानां कलानामष्टत्रिंशताम् ।
आराधनं करिष्यामीत्येवं संकल्पपूर्वकम् ॥ ११ ॥

विश्वेदेवौ च पित्रादीन् तत्त्वानि च कलास्तथा ।

आवाह्य चाभिसम्पूज्य चिकीर्षुस्तत्त्वयोजनम्।
दश दानानि वै कुर्याद् गवादीनि यथाक्रमम्॥ १२॥

अथ कर्ता गृहीत्वा तु ताम्रपात्रं हि साक्षतम्।
पितामहादिस्थानस्थमाहेशनिकटस्थितः॥ १३॥

पितामहादिभिः पात्रे हस्तस्पर्शं हि कारयन्।
पितामहादीनावाह्य पितृस्थानीयमाश्रितः॥ १४॥

सद्योजातं प्रपद्यामीत्याद्यान् मन्त्रान् समुच्चरन्।
चन्द्रशेखरमुख्यान् वै तत्त्वेशांस्तत्र योजयेत्॥ १५॥

p. 67) कलायोजनम्

ईशानः सर्वविद्यानामित्याद्यानुच्चरन् मनून्।
शशिन्यादिकलाश्चापि क्रमशस्तत्र योजयेत्॥ १६॥

चतुर्थभावनिवृत्त्यर्थं पात्रप्रदानक्रमः

पितृस्थानस्थितायास्मै दत्त्वा तत्पात्रमादितः ।
पितरं पितामहस्य स्थाने संयोजयाम्यहम् ।
इति ब्रुवाणस्तत्पात्रं दद्यात् पैतामहाय वै ॥ १७ ॥

पितामहं महेशस्वरूपं हि प्रपितामहे ।
संयोजयामीति वदन् तत्पात्रं पूर्ववत्ततः ।
प्रपितामहपदस्थाय दद्यान्माहेश्वराय च ॥ १८ ॥

ततः परं सदाशिवस्वरूपं प्रपितामहम् ।
संयोजयाम्यहं वृद्धप्रपितामह इति ब्रुवन् ।
तत्स्थानसंस्थितायास्मै दद्यात् पात्रमनन्तरम् ॥ १९ ॥

p. 68) शिवस्वरूपममलं तं वृद्धप्रपितामहम् ।
अरूपे परमे शैवे तत्त्वे संयोजयाम्यहम् ॥ २० ॥

इति ब्रुवाणस्तमिमं मयि लीनं विभावयेत् ।
एवमुक्तविधानेन चतुर्थो विनिवर्तते ॥ २१ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे द्वादशाहविधिकथनं नाम सप्तमः
पटलः ॥ ७ ॥

अष्टमः पटलः

रुद्र उवाच

समस्तजगदाधार समस्तामरवन्दित ।
प्रकीर्णकविधिं ब्रूहि सर्वज्ञ परमेश्वर ॥ १ ॥

परशिव उवाच

सोदरेषु पितुः कर्म कुर्वत्स्वन्यः स्थलान्तरात् ।
दशाहमध्य आगच्छेत् कृत्वा गतदिनक्रियाम् ।
समाधिवर्जं मिलितः शेषं कर्म समाचरेत् ॥ २ ॥

तत्त्वसंयोजनाधिकारक्रमः

कनिष्ठेनाऽथवाऽन्येन कृतेऽपि पितृकर्मणि ।
कुर्यादुदकदानं च तत्त्वसंयोजनं सुतः ।
अग्रजेन कृतं कर्म नानुजेन पृथक् कृतिः ॥ ३ ॥

p. 70) तत्त्वयोजने विशेषः

श्राद्धकर्तुर्यदा भार्या ह्याशौचान्ते रजस्वला ।
श्राद्धशेषं प्रकुर्वीत विसृजेत् तत्त्वयोजनम् ॥ ४ ॥

तत्त्वसंयोजने प्राप्ते मृतपत्नी रजस्वला ।
तत्त्वसंयोजनं न स्यात् तत्कुर्यात् पञ्चमेऽहनि ॥ ५ ॥

क्लीबादीनां तत्त्वसंयोजनं नास्ति

तत्त्वसंयोजनं नैव क्लीबानां दुष्टयोषिताम् ।
अद्वादशवयस्कानां मृतानां ब्रह्मचारिणाम् ॥ ६ ॥

नैष्ठिकानां यतीनां च कार्यैशानबलिस्तथा।
तत्त्वसंयोगरहिते न प्रत्याब्दिकमिष्यते॥ ७॥

पार्वणाराधनादिकम्

अदैवं पार्वणसमं सोदकुम्भमधर्मकम्।
संकल्पविधिना कार्यमन्वहं त्वाब्दिकावधि॥ ८॥

तत्त्वसंयोजनादूर्ध्वं वत्सरं वा तदर्धकम्।
नान्यत् कुर्यादष्टकायाः पार्वणाराधनं सुतः॥ ९॥

p. 71) तत्त्वसंयोजनवशान्महेशत्वयुजः पितुः।
प्रत्यब्दं प्रतिमासं च कुर्यात् पार्वणवत् सुतः॥ १०॥

पाकशेषं न यो भुञ्ज्याद् दैवे पित्र्ये च कर्मणि।
सम्यगाचरितं वाऽपि तस्य तत् स्यान्निरर्थकम्॥ ११॥

नक्तव्रते च नियते संकटे राहुदर्शने।

रात्रावपि विधेयं स्याच्छ्राद्धं श्रद्धासमन्वितैः ॥ १२ ॥

उपरागे पैतृके च तीर्थे दर्शे च संक्रमे ।
पितॄन् संतर्पयेद् धीमान् साक्षतैर्विमलैर्जलैः ॥ १३ ॥

आराधनलक्षणम्

पित्रादयो महेशादिरूपा यत्र हि पैतृके ।
आराध्यन्ते तु भक्त्या तदाराधनमुदीरितम् ॥ १४ ॥

p. 72) तत्र नन्दिमहाकालौ विश्वेदेवौ प्रकीर्तितौ ।
पित्रर्थं कीर्तिता एते महेशश्च सदाशिवः ।
शिव इति त्रयः शम्भुः संरक्षक इति स्मृतः ॥ १५ ॥

द्विविधं श्राद्धमङ्गानि च

श्राद्धं तु द्विविधं प्रोक्तं पितृमल्लोकवासिनाम् ।
पितॄणां तृप्तिजनकं पितृलोकनिवासिनाम् ॥ १६ ॥

श्राद्धस्याङ्गानि वक्ष्यामि शृणु रुद्र यथाक्रमम् ।
होमस्त्यागस्तथा पिण्डो विश्वेदेवास्तिलाः कुशाः ।
उद्देशः पितृदेवानामर्घ्यपात्रं च रक्षकम् ॥ १७ ॥

अपसव्यं च विकिरं श्राद्धाङ्गमिति कीर्तितम् ।
मल्लोकवासिनां पुत्र पितृणां प्रवदाम्यथ ॥ १८ ॥

श्राद्धकर्मणि निषिद्धम्

होमः पिण्डस्तिला दर्भा विकिरं चार्घ्यपात्रकम् ।
अपसव्यं तथा सप्त निषिद्धं श्राद्धकर्मणि ॥ १९ ॥

p. 73) विश्वेदेवाः पित्रुद्देशस्त्यागः संरक्षकोऽपि च ।
श्राद्धाङ्गानि भवन्त्येव तस्मात् तान्युपयोजयेत् ॥ २० ॥

शाम्भवव्रतिनां सापिण्ड्यं नास्ति

शाम्भवव्रतिने श्राद्धं सपिण्डं विदधाति यः।
कुलमासप्तमं तस्य नरके निपतेद् ध्रुवम्॥ २१॥

त्रिविधमाराधनम्

गृह्याद्यधिकृतं चैव निराभार्याधिकारिकम्।
सांकल्पिकमिति तथा प्रोक्तमाराधनं त्रिधा॥ २२॥

गृह्याद्यधिकृते कार्यं विश्वेदेवादिसंयुतम्।
विश्वेदेवान् पित्रुद्देशं त्यागं संरक्षकं तथा।
वर्जयित्वैव कर्तव्यं निराभार्याधिकारिकम्॥ २३॥

विश्वेदेवान् रक्षकं च त्यागमावाहनादिकम्।
त्यक्त्वा संकल्पमात्रेण कारुण्यानां विधीयते॥ २४॥

p. 74) आराधने माहेश्वरार्चा

शैवशास्त्रविशेषज्ञः षट्स्थलज्ञानकोविदः।

त्रिकालपूजाभिरतो लिङ्गनिष्ठापरायणः ॥ २५ ॥

माहेश्वरोऽर्चनीयः स्यान्मुख्य आराधने स्मृतः ।
एककालार्चनासक्तो मध्यमः परिकीर्तितः ॥ २६ ॥

अनर्पितं च यो भुङ्क्ते नैकदा लिङ्गमर्चति ।
मद्भक्तानपि यो द्वेष्टि वर्जनीयः स सर्वदा ॥ २७ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे प्रकीर्णकविधिकथनं नाम अष्टमः पटलः
॥ ८ ॥

नवमः पटलः

रुद्र उवाच

स्वलीलाकल्पितानल्पजगज्जाल निराकुल ।
प्रत्याब्दिकविधानं मे कृत्स्नं ब्रूहि जगत्पते ॥ १ ॥

परशिव उवाच

प्रत्याब्दिकाराधनविधानम्

विधाय नित्यकर्माणि विप्रानाहूय सादरम् ।
दीपं प्रज्वाल्य गन्धाद्यैरलङ्कृत्य प्रणम्य च ॥ २ ॥

सभस्मघुण्टिकं चैव ताम्बूलं दक्षिणान्वितम् ।
गृहीत्वा नन्दिकेशादीन् नमस्कुर्याद् गणेश्वरान् ॥ ३ ॥

नम आव्याधिनीभ्य इत्यथ कुर्यात् प्रदक्षिणम् ।
त्रिसंख्यं घण्टिकानादं कारयन् स्थिरचेतसा ॥ ४ ॥

उपस्पृश्याथ संकीर्त्य देशकालौ यथाक्रमम् ।
पितुरैक्यदिनाभिख्याराधनं तृप्तिसाधनम् ।
करिष्य इति संकल्प्य कलशं चाभिपूज्य च ॥ ५ ॥

p. 76) इमा माहेशपूजार्थं दुरितक्षयकारकाः ।

इति द्रव्याणि सम्प्रोक्ष्य क्षणान् दद्याद् यथाक्रमम् ॥ ६ ॥

सप्तद्रव्यवर्जनम्

अपसव्यं तिलान् दर्भान् पिण्डदानाग्निकर्मणि ।
विकिरं चार्घ्यपात्रं च शैवे सप्त विवर्जयेत् ॥ ७ ॥

पित्राराधनदेवताः

पिता महेश्वरः प्रोक्तस्तत्पिता च सदाशिवः ।
प्रपितामहः शिवश्चैते पित्राराधनदेवताः ॥ ८ ॥

आराधनकर्मणि वैषम्यवर्जनम्

तपसा विद्यया वाऽग्र्या अर्हन्त्युत्तममासनम् ।
दानभोजनपूजासु न वैषम्यं शुभावहम् ॥ ९ ॥

p. 77) पुष्पाक्षतादिदानेन माहेश्वरनिमन्त्रणम्

नन्द्यादिसंज्ञिनां विश्वेदेवानां स्थानके तथा ।
महेश्वरादिसंज्ञानां पितॄणां स्थानकेऽपि च ॥ १० ॥

संरक्षकस्य शम्भोश्च स्थाने पुष्पाक्षतान् क्षणान् ।
दत्त्वा ब्रूयात् प्रसादश्च भवद्भिः कार्य इत्यपि ॥ ११ ॥

निमन्त्रिता मौनयुजो मद्ध्यानासक्तचेतसः ।
तृप्तिमन्तश्च वर्तेरन् न चेन्निरयमाप्नुयुः ॥ १२ ॥

मण्डलद्वयरचनम्

पादार्चनाय रचयेद् बाह्यमान्तरमेव वा ।
अरङ्गमेति मन्त्रेण मण्डलद्वितयं तथा ॥ १३ ॥

मध्ये तयोरन्तरेण कर्तव्यं वै षडङ्गुलम् ।
यथा पादोदकस्पर्शो न भवेत् पितृदेवयोः ॥ १४ ॥

मण्डलद्वयमारच्य पाद्यार्थं पितृदेवयोः ।
तत्स्थाने भस्मगन्धाद्यैरर्चयेत् सकलैरपि ॥ १५ ॥

p. 78) निमन्त्रितमाहेश्वराणां सत्कारादिकम्

स्वागतं परिपृच्छ्यैव दत्त्वा चासनमप्यथ ।
शन्नो देवीरिति पठन् पादौ प्रक्षालयेदपि ॥ १६ ॥

पादाम्बु स्वशिरस्युक्ष्य पादावुद्वर्त्य वाससा ।
भस्मना साक्षतैर्गन्धैः पुष्पविल्वादिकैरपि ॥ १७ ॥

धूपदीपनिवेद्यैश्च मन्त्रपुष्पेण चार्चयेत् ।
विश्वेदेवान् पितॄन् पश्चादथ संरक्षकं क्रमात् ।
पादौ प्रक्षाल्याचमेयुः कर्ता भोक्तार एव च ॥ १८ ॥

प्राणानायम्याथ कर्ता हस्तार्चापात्रगाक्षतान् ।
गृहीत्वा विष्टरान् दद्यात् स्वाहां स्वधां समुच्चरन् ॥ १९ ॥

विश्वेदेवाद्यावाहनम्

विश्वेदेवान् पितॄंश्चैव नामगोत्रपुरस्सरम्।
आवाह्य गन्धपुष्पाद्यैः समभ्यर्च्य यथा क्रमम्।
वासोभिश्च हिरण्येन यथाशक्ति सुतोषयेत्॥ २०॥

p. 79) विकीर्य भस्म भोज्येषु तन्महेशेति चामनन्।
आराधने गयां ध्यात्वा ध्यात्वा देवं महेश्वरम्।
महेशादीन् पितॄन् ध्यात्वा कुर्यादाराधनं ततः॥ २१॥

माहेश्वरेभ्यो भोजनपर्यवेषणम्

इति मन्त्रं समुच्चार्य पाकदोषनिवृत्तये।
पञ्चब्रह्माभिधैर्मन्त्रैराज्यमन्नेऽभिधारयेत्॥ २२॥

पात्रेषु भक्ष्यभोज्यादि पर्याप्तं निक्षिपेदपि।

प्रसादेऽङ्गुष्ठनिवेशनम्

माहेश्वरस्वेष्टलिङ्गसमर्पणविधेरथ ॥ २३ ॥

कर्ता देव सवित इत्युच्चरन् परिषेचनम् ।
पात्रस्य कृत्वा पृथिवी ते पात्रं यच्छंयोरिति ॥ २४ ॥

p. 80) त्र्यम्बकं च पठेन्नेव माहेश्वरकरं ततः ।
गृहीत्वैव प्रसादे तु तदङ्गुष्ठं निवेशयन् ॥ २५ ॥

स्वाहास्वधाभ्यां देवपितृतर्पणम्

भोक्तारमन्नमात्मानं ब्रह्मेत्येव विभावयन् ।
भुवं गयां शूलधरं भोक्तारं भावयन्नपि ॥ २६ ॥

नाम गोत्रं च सम्बन्धमुच्चार्य च प्रसादकम् ।
स्वाहां स्वधां यथायोगं नमश्च न ममेति च ।
ब्रुवन् समर्पयेद् देवपितृभ्यश्च यथाक्रमम् ॥ २७ ॥

पुनरावृत्तिरहितपितृतृप्तिनिरूपणम्

गयायां श्रीरुद्रपादे क्षेत्रेषु श्रीनगादिषु ।
दत्तमस्त्वित्युद्गिरन् वै साक्षतं विसृजेज्जलम् ॥ २८ ॥

ततः संकल्प्य च कृतेनैक्याहाराधनेन च ।
पितृणामक्षया तृप्तिः पुनरावृत्तिवर्जिता ॥ २९ ॥

p. 81) शाश्वती शिवसायुज्यसिद्धिर्भूयादिति ब्रुवन् ।
सर्वमेतद् यथाकालं दत्तमस्त्विति वाचयेत् ॥ ३० ॥

आपोशानप्रदानक्रमः

दत्त्वा चापोशनं देवपितृभ्यश्च यथाक्रमम् ।
ईशानः पितृरूपेण महादेवो महेश्वरः ॥ ३१ ॥

प्रीयतां भगवानीशः परमात्मा सदाशिवः ।
प्रीयतां पितृरूपीश इत्युक्त्वा जलमुत्सृजेत् ॥ ३२ ॥

माहेश्वरप्रार्थनम्

श्रद्धायां प्राण इत्याद्यैर्जुहुयुः प्राण आहुतीः ।
आमनन् मधु वातेति मध्विति त्रिः समुच्चरन् ।
यथासुखं जुषध्वमित्युक्त्वा तैः प्रतिवाचयेत् ॥ ३३ ॥

मन्त्रमध्ये क्रियामध्ये शम्भोः स्मरणपूर्वकम् ।
यत्किञ्चित् क्रियते कर्म तत्कोटिगुणितं भवेत् ॥ ३४ ॥

p. 82) अपेक्षितं याचितव्यं त्याज्यं चैवानपेक्षितम् ।
उपविश्य सुखेनैव भोक्तव्यं स्वस्थमानसैः ॥ ३५ ॥

उक्त्वा प्रसादभोगस्य काले तेषां निषद्गणान् ।
जाबालाद्यधिश्रवणमन्त्रान् संश्रावयेदपि ॥ ३६ ॥

उत्तरापोशनम्

तेषां प्रसादभोगान्ते मधु वातेति मध्विति ।
तृप्ताः स्थेति च तानुक्त्वा तृप्ताः स्म इति वाचयेत् ॥ ३७ ॥

उत्तरापोशनं दत्त्वा करशुद्धेरनन्तरम् ।
उत्तरान् पाठयेन्मन्त्रान् श्रद्धायां प्राण आदिमान् ॥ ३८ ॥

अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो ह्यङ्गुष्ठं च समाश्रितः ।
ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणाति विश्वभुक् ॥ ३९ ॥

भोजनानन्तरमनुष्ठानक्रमः

इत्युक्त्वा तैराशिषश्चाक्षय्यमाराधनं त्विति ।
वाचयित्वा ऋचे त्वा पृथिवी शान्तेति चामनन् ॥ ४० ॥

p. 83) तान् त्रिः प्रदक्षिणं कृत्वा तैः स्वाहां च स्वधामपि ।
वाचयित्वा ततो ब्रूयादुपचारान् यथोचितम् ॥ ४१ ॥

अद्य मे सफलं जन्म भवत्पादाभिवन्दनात् ।

अद्य मे वंशजाः सर्वे याता वोऽनुग्रहाद् दिवम् ॥ ४२ ॥

पत्रशाखादिदानेन क्लेशिता यूयमीदृशाः ।
तत् क्लेशजातं चित्तेषु विस्मृत्य क्षन्तुमर्हथ ।
इति प्रणम्य तेभ्यश्च गृह्णीयादाशिषः पुनः ॥ ४३ ॥

माहेश्वरेभ्य आशीर्वचनग्रहणम्

आयुः प्रजां धनं विद्यां स्वर्गं मोक्षं सुखानि च ।
प्रयच्छन्तु तथा राज्यं प्रीत्या नृणां पितामहाः ।
इत्युक्त्वा गच्छतो विप्रानासीमान्तमनुव्रजेत् ॥ ४४ ॥

महालयाराधने च तीर्थाराधनके तथा ।
संकल्प एव भिद्येत प्रयोगे न भिधा भवेत् ॥ ४५ ॥

p. 84) श्राद्धकर्मणि पित्राद्याराधनक्रमः

मातृणां वा पितृणां वा वर्गः प्रत्याब्दिके भवेत् ।

महालयाराधनादौ पित्राद्याः सर्व ईरिताः ॥ ४६ ॥

आदौ पिता तथा माता सापत्नी जननी तथा ।
मातामहाः सपत्नीका आत्मपत्न्यस्त्वनन्तरम् ॥ ४७ ॥

सुतभ्रातृपितृव्याश्च मातुलाश्च सभार्यकाः ।
दुहिता भगिनी चैकदौहित्रो भागिनेयकः ॥ ४८ ॥

पितृष्वसा मातृष्वसा जामाता भुवुकः स्नुषा ।
श्वशुरः स्यालकश्चैव स्वामी च गुरुरिक्थिनौ ॥ ४९ ॥

माहेश्वरालाभे विष्टरेषु सर्वं कर्तव्यम्

यत्नेऽपि सर्वथाऽलाभे माहेशानां महेश्वर ।
विष्टरेषु निधायैव घण्टां वा भस्मघुण्टिकाम् ।
पादार्चनादिकं सर्वमाराधनमथाचरेत् ॥ ५० ॥

p. 85) भोज्यं च धेनवे दद्याद् विप्रेभ्यश्चैव दक्षिणाम् ।

कुर्वन्नेवं स लभत आराधनफलं महत्॥ ५१ ॥

पित्राराधनफलकथनम्

विधिनाऽनेन कुरुते पित्रोराराधनं तु यः।
आयुः श्रियं प्रजां लब्ध्वा शिवलोके महीयते॥ ५२ ॥

अननुष्ठाने दोषः

नास्तिक्यादथवाऽलस्याद् यस्त्वेवं नानुतिष्ठति।
काकयोनिशतं गत्वा स हि श्वा चाभिजायते॥ ५३ ॥

इति श्रीमकुटागमे चर्यापादे प्रत्याब्दिकविधिकथनं नाम नवमः
पटलः॥ ९॥

दशमः पटलः

रुद्र उवाच

अशेषजगदाधार निराधार कृपानिधे ।
ममास्ति विशयः कश्चिदाशौचविषये विभो ॥ १ ॥

शाम्भवव्रतशुद्धेषु कथमाशौचसंगतिः ।
भवद्भावनया त्यक्तगात्रेषु व्रतसेविषु ॥ २ ॥

अमृतेषु कथं नु स्यात् तनोराशौचसंगमः ।
एनं मे संशयं छिन्धि सर्वज्ञानैकसागर ॥ ३ ॥

परशिव उवाच

साधु पृष्टं त्वया वत्स सद्भक्तानुजिघृक्षुणा ।
तद् गोप्यमपि वक्ष्यामि सावधानमनाः शृणु ॥ ४ ॥

शाम्भवव्रतनिष्ठानामप्याशौचावाप्तिः

शाम्भवव्रतशुद्धानां मत्सेवाभिरतात्मनाम् ।

मुक्तिभाजां तनुत्यागहेतुकाशौचसंगमः।
यद्यप्यसम्भाव्य एव प्राणिदोषाप्रकाशनात्। ५॥

तथापि तेषां संसारसम्बद्धतनुयोगिनाम्।
देहोत्पत्तिविनाशोत्थमाशौचमिह विद्यते।
यतीनां तद्धि संसारयोगाभावान्न युज्यत्॥ ६॥

तस्मात् संसारसम्पर्को हेतुराशौचसंगतेः।
तद्योगादस्ति व्रतिनामाशौचमिति निश्चिनु॥ ७॥

आशौचे विद्यमानेऽपि नान्तरायोऽर्चने

आशौचे विद्यमानेऽपि नान्तरायोऽर्चनस्य तु।
मदर्चा विघ्नविच्छेत्री दीक्षासामर्थ्ययोगतः॥ ८॥

नैमित्तिकानां नित्यानामन्येषां कर्मणां पुनः।
आशौचमूलसंकोचस्तुल्य एव ह्यदीक्षितैः॥ ९॥

आत्मन्यारोपिता येन ह्यग्नयः सोमपीथिना ।
उत्क्रान्तेरेव तस्य स्यादाशौचं ज्ञातिषु ध्रुवम् ॥ १० ॥

आशौचद्वैविध्यं चातुर्विध्यं च

जातकं मृतकं चेति ह्याशौचं द्विविधं स्मृतम् ।
तच्चतुर्धाऽल्पमधिकमपूर्णं पूर्णमित्यपि ॥ ११ ॥

अल्पकालिकमल्पं स्यादधिकं कालतोऽधिकम् ।
अपूर्णं स्यात् त्रिरात्रादि दशाहादि तु पूर्णकम् ॥ १२ ॥

ज्ञातीनां दम्पत्योः सोदराणां वर्णानां चाशौचकालः

स्रावे मातुस्त्रिरात्रं स्याज्ज्ञातीनां तन्न विद्यते ।
पाते मातुर्मासंसंख्यं पित्रादीनां दिनत्रयम् ॥ १३ ॥

p. 89) दशाहमुक्तं विप्रस्य द्वादशाहं नृपस्य तु ।
विशः पञ्चदशाहं तु मासः शूद्रस्य सम्मतम् ॥ १४ ॥

दशाहे समतिक्रान्ते जाताशौचं न विद्यते ।
पुत्रस्य जन्म श्रुत्वा तु जलमाप्लुत्य शुद्ध्यति ॥ १५ ॥

जाते मृते तु ज्ञातीनां सद्यः शुद्धिर्विधीयते ।
दशाहेनैव दम्पत्योः सोदराणां तथैव च ॥ १६ ॥

अजातदन्तादिषु मृतेष्वाशौचकालः

शिशावजातदन्ते तु सद्यः शौचं विधीयते ।
बाले त्वकृतचौले तु स्यादहोरात्रमात्रकम् ॥ १७ ॥

बालस्योपनयात् पूर्वं मातापित्रोस्त्रिरात्रकम् ।
मरणे तूपनीतानामाशौचं पूर्णमीरितम् ॥ १८ ॥

ज्ञातीनां स्याद्दशाहं तु सोदकानां त्रिरात्रकम् ।
सगोत्राणां स्नानमात्रं तदन्येषां न विद्यते ॥ १९ ॥

p. 90) मातुलादिषु मृतेष्वाशौचविधिः

मृतौ तु मातुलादीनां त्रिरात्रमिति चोदितम् ।
मरणे बान्धवानां तु पक्षिण्याशौचमीरितम् ॥ २० ॥

आ त्रिमासात् त्रिरात्रं स्यादा षण्मासात्तु पक्षिणी ।
आ वत्सरादहोरात्रं ततः स्नानेन शुद्ध्यति ॥ २१ ॥

बहूनामाशौचानां तन्त्रेण शुद्धिः

बहूनामपि सम्प्राप्तौ तन्त्रेणैव हि शुद्ध्यति ।
समानमल्पकं वाऽपि प्रथमेन समापयेत् ॥ २२ ॥

मरणाशौचस्य प्राधान्यम्

जातके मृतकं वाऽपि मृतके वाऽपि जातकम् ।
यदि स्यान्मृतकस्यैव प्राधान्यं परिकीर्तितम् ।
पित्रोस्तु मरणाशौचमन्याशौचस्य बाधकम् ॥ २३ ॥

p. 91) पितुर्दशाहमध्ये तु माता यदि मृता भवेत् ।
पितुः पूर्णं तु निर्वर्त्य मातुर्गृह्णीत पक्षिणीम् ॥ २४ ॥

शवानुगमे शुद्धिविधिः

अनुगम्य शवं विप्रो ज्ञातेरन्यस्य वा पुनः ।
स्नात्वा च भस्मनोद्धूल्य मां दृष्ट्वैव विशुद्ध्यति ॥ २५ ॥

नैष्ठिकादीनामाशौचं नास्ति

नैष्ठिकानां वनस्थानां यतीनां ब्रह्मचारिणाम् ।
न जन्ममरणोद्भूतमाशौचमिह विद्यते ॥ २६ ॥

सद्यः शौचविधानम्

दाने विवाहे यज्ञे च संग्रामे देशविप्लवे ।
आपद्यपि च कष्टायां सद्यःशौचं विधीयते ॥ २७ ॥

p. 92) सन्ध्या पूजा च कदापि न त्याज्या

सूतके मृतके चैव सन्ध्यां पूजां न सन्त्यजेत्।
उपांशुसन्ध्यां पूजां तु कुर्यात् त्रिकरणैरपि ॥ २८ ॥

ग्रन्थोपसंहारः

शाम्भवव्रतीनां धर्माः संक्षेपेण मयेरिताः।
श्रद्धावन्तो विमुच्यन्ते क्लिश्नन्त्यन्ये विमोहिताः ॥ २९ ॥

मकुटं धर्मशास्त्रं तु मदीयं मकुटायितम्।
पठनीयं प्रयत्नेन मत्प्रसादाभिकाङ्क्षिणा ॥ ३० ॥

इति श्रीमकुटागमे उत्तरभागे चर्यापादे आशौचविधिकथनं नाम
दशमः पटलः ॥ १० ॥

समाप्तश्चायं मकुटागमः